

ПЛАНУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ СПОСТЕРЕЖЕНЬ

З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Кожен вихователь дошкільного навчального закладу знає, яку унікальну можливість в роботі з дошкільниками надає прогулянка. Адже вона сприяє оздоровленню малят, збагаченню їх знань про природу та різноманітні явища, проведенню дослідницької діяльності, де матеріал надає сама матінка-природа, а також сприяє розвитку уваги, пам'яті, уяви.

Згадуючи слова В. О. Сухомлинського: «Дитина за своєю природою – допитливий дослідник, відкривач світу, тож нехай перед нею відкривається чудовий світ в живих фарбах, яскравих і тремтливих звуках, в казці, грі, творчості, красі», – можна зробити висновок про те, що саме прогулянка допоможе дитині пізнати світ у всій його красі.

При плануванні прогулянки вихователь повинен враховувати безліч різноманітних факторів: погодні умови, вік і контингент дітей, наявність інвентарю та відповідного обладнання, і багато чого іншого.

Структуру прогулянки умовно можна представити в такий спосіб:

- спостереження;
- трудова діяльність дітей;
- рухливі ігри;
- індивідуальна робота дітьми;
- самостійна діяльність дітей;
- індивідуальні бесіди з дітьми;
- організація самостійної діяльності дітей;
- індивідуальна робота з дітьми (розвиток мови, пізнавальний розвиток).

Різновиду прогулянок

- Типова – максимально вільна діяльність дітей (максимум атрибутів).
- Комбінування: цільова прогулянка і самостійна діяльність.
- Прогулянка – екскурсія – похід.
- Спортивні естафети.

СПОСТЕРЕЖЕННЯ

Спостереження – це в першу чергу спостереження за сезонними явищами в живій і неживій природі. Важливо закріплювати знання дітей про те, що ці зміни впливають на життя тварин і людини, навчити робити висновки про взаємозв'язки різних природних явищ. Переважно планувати спостереження на прогулянці по днях тижня.

Спостереження розвиває допитливість. Вихователь підтримує інтерес дітей до прикмет пори року, задає запитання, які націлюють увагу дитини та спонукують їх до подальших спостережень. Отримані спостереження можна закріпити наступними

замальовками, складанням розповідей. На літній, весняній, зимовій, осінній прогулянці педагоги періодично звертають увагу дітей на колірну гаму дерев.

Використання віршів на певну тему при спостереженнях і розглядання допомагає підсилити враження дітей від прогулянки.

Вірші про природу, загадки, народні прикмети й прислів'я – всі ці нехитрі словесні прийоми дозволяють зробити прогулянку більше емоційної, направити спостереження дітей у потрібне русло.

АЛГОРИТМ ПЛАНУВАННЯ СПОСТЕРЕЖЕНЬ НА ПРОГУЛЯНЦІ

1. Впродовж дня планується три спостереження: вранці, на денній та вечірній прогулянці. Якщо прийом дітей проводиться в групі і вечірня прогулянка не проводиться, то плануються довготривалі спостереження в групі.
2. Перспективний план: зміни в неживій природі. В календарному плані зазначається за чим будете спостерігати – вітер, сонце, температура повітря, опади, стан піску та ґрунту. Спостереження за погодою планується щоденно і заноситься в календар погоди.
3. Перспективний план: зміни в живій природі. В календарному плані зазначається за чим будете спостерігати – дерева, кущі, квіти, інші рослини; тварини – кішка, собака, птахи, комахи (метелик, комар, муха, хрущ, жук-сонечко, бджола, коник-стрибунець та інші), земноводні (дощовий черв'як, равлик, жаба), мешканці живого куточка в групі.
4. Перспективний план: діяльність людей. В календарному плані – праця дорослих, рух транспорту, ігри дітей іншої групи, школярі; турбота про здоров'я – одяг людей та дітей в певну пору року, норми поведінки в різні пори року.
5. Перспективний план: планується проведення дослідів, обстеження та практичної діяльності дітей.
6. Перспективне та календарне планування: ознайомлення дітей з Червоною книгою України та проведення розвивальних ігор екологічної тематики.
7. Перспективне і календарне планування: при плануванні та організації спостереження за вечірнім небом або сутінками обов'язково дати дітям елементарні знання про Всесвіт, сонячну систему та її планети, Місяць – супутник Землі, безліч зірок, що за допомогою телескопів можна побачити зорі, планети, Місяць.
8. Календарне планування: хвилинка милування проводиться 1-2 рази на тиждень.
9. Календарне планування: використання під час організації спостереження художнього слова – вірші, загадки, народні прикмети, прислів'я та приказки.
10. Календарне планування: плануються дидактичні ігри та робота в зошитах «Пізнай природу і себе в ній», автор З. Плохій (на заняттях з розділу «Скарбничка природи» або в другу половину дня при організації спостережень).
11. Спостереження за рідкісними природними явищами (густий туман, іній, паморозь, завірюха, веселка, злива, грім і блискавка) проводиться позапланово і відмічається в календарі погоди.